

Водзыў на аўтарэферат дысертацыі Захаравай Марыны Сяргееўны
“Полифункциональность эпиграфа в белорусских и англоязычных
коротких рассказах”,

прадстаўленай на саісканне вучонай ступені кандыдата
філалагічных навук па спецыяльнасцях 10.01.01 – беларуская
літаратура, 10.01.08 – тэорыя літаратуры. Тэксталогія

Тэма дысертацыі Захаравай Марыны Сяргееўны даўно
выспелілася як у сусветным літаратуразнаўчым дыскурсе, так і на полі
айчынных даследаванняў у прыватнасці. Прынята лічыць, што
мастацтва ў працэсе развіцця чалавечай цывілізацыі перажыло перыяд
так званага постмадэрнізму (часам гаворыцца пра яго яшчэ не
страчаную актуальнасць), у творах якога тая самая інтэртэкстуальнасць
грае падставовую ролю. Адным са сродкаў стварэння такой сувязі
з’яўляецца прымяненне эпиграфаў з рознымі мэтамі. Прычым традыцыя
эпіграфізацыі склалася зусім не сёння і нават не ў XX ст., у пачатку
якога Освальду Шпенглеру прымоіўся “закат Еўропы”, а пад канец –
нібыта наступіў славы канец гісторыі (Фрэнсіс Фукуяма). Падыходаў
такім чынам ствараць запеўку мастацкаму твору ніколі не цуралася і
класіка.

У любым выпадку значэнне эпиграфа для прыгожага пісьменства
мае найважнейшы характар. Тым болей што гэты элемент знаходзіцца
а ргіогі ў моцнай пазіцыі. Канечне, паасобныя меркаванні на гэты конт
сярод прафесіянальных чытачоў маюцца. Аднак гэтым разам упершыню
ў беларускім літаратуразнаўстве эпиграфу ўдзяляецца непасрэдная
даследчыцкая ўвага ў фармаце дысертацыйнага даследавання.

Да таго ж М. Захарава паставіла на мэце правядзенне максімальна
шырокага аналізу гэтай з’явы ў супастаўленні твораў беларускіх
пісьменнікаў з англійскамоўнымі калегамі – і сучаснымі, і даўнейшымі
(тым не менш аб’яднанымі храналагічнымі рамкамі мадэрнага часу).
Кампаратывісцкія даследаванні заўсёды ўдала падсвечваюць
фенаменальнасць пэўнай нацыянальнай літаратуры, упісваюць яе ў
сусветны кантэкст – і выпадак разглядаанай дысертацыйнай работы не
выключэнне.

Дысертантка перад сабой паставіла канкрэтныя задачы – і,
несумненна, справілася з іх рашэннем: распрацавана арыгінальная
тэарэтычная база, ажыццёўлена пааспектнае вывучэнне
функцыянальнасці эпиграфаў. Аўтарэфератам прадэманстравана, што

аналітыка М. Захаравай падмацавана і колькасна, і якасна прыкладамі з розных літаратур.

Важна, што ў якасці практычнага матэрыялу ахоплены дастаткова вялікая колькасць аўтараў (58) і твораў (135) – прыкладна пароўну паміж беларускамоўнымі і англійскамоўнымі тэкстамі. Гэта дазваляе меркаваць, што дысертацыйнае даследаванне па акрэсленай тэме мае высокі ўзровень рэпрэзентатыўнасці. Менавіта колькасныя паказчыкі таксама даюць падставу прэтэндаваць на прысваенне вучонай ступені адразу па дзвюх названых спецыяльнасцях.

Вынікі даследавання даволі пераканаўчыя. Зрэшты, як бачна па публікацыях, дысертантка распрацоўкай тэмы займалася не менш чым паўтара дзясятка гадоў. У аналітыцы і абагульненнях адчуваецца ўдумлівасць і ўзважанасць. Дый саміх публікацый нашмат больш, чым таго патрабуюць мінімальныя нормы ВАК.

Важнейшым штрыхом работы з'яўляецца яе паспяховае ўкараненне ў навучальны працэс. Безумоўна, такое практычнае прымяненне вынікаў дысертацыйнага даследавання М. Захаравай можна і варта пашыраць у іншых навучальных установах і наогул філалагічных асяродках.

Нейкіх прынцыповых пагрэшнасцей у аўтарэфераце дысертацыі “Полифункциональность эпиграфа в белорусских и англоязычных коротких рассказах” намі не заўважна. Акрамя аднаго моманта. М. Захарава у самым пачатку дэкларуе: “**Актуальность настоящего исследования** обусловлена необходимостью признания эпиграфа художественного текста в качестве самостоятельного предмета изучения”. Аднак на наступнай старонцы прысутнічае цытата, якая сэнсава разыходзіцца з папярэдняй намі прыведзенай тэзай:

“Объектом исследования является эпиграф художественного текста.

В качестве предмета исследования выступают функциональные характеристики эпиграфа а в белорусском и англоязычном коротком рассказе”.

Канечне, у першым выпадку назіраецца памылка дысертанткі. У той жа час гэты хіб выдае некаторую, магчыма, міжвольную блытаніну ці то неакуратнасць у акадэмічнай дысертацыйнай тэрміналогіі. У сувязі з гэтым пасагам выказваем пажаданне быць больш дысцыплінаваным у выказванні думак, асабліва тых, якія адлюстроўваюць канцэптуалізацыю навуковай работы.

У цэлым работа адпавядае патрабаванням “Палажэння аб прысуджэнні вучоных ступеняў”, а яе аўтар, Захарава Марына Сяргееўна, заслугоўвае прысуджэння вучонай ступені кандыдата

філалагічных навук па спецыяльнасці 10.01.01. – беларуская літаратура,
10.01.08 – тэорыя літаратуры. Тэксталогія.

Вядучы навуковы супрацоўнік
ДНУ “Цэнтр даследаванняў
беларускай культуры, мовы
і літаратуры НАН Беларусі”,
кандыдат філалагічных навук

Графімчык А.В.

Графімчык А.В.
ПАЦВЯРДЖАЮ
Старшы інспектар
па кадрах

Отзыв составлен в
свет 09.03.2023 г.
Фрейф (Богдан Е.И.)
С отзывом ознакомлена
16.03.2023 г. Грф И.С. Захарова